

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.004.01.2020

Pan
Michał Zaleski
Prezydent Miasta Torunia,
ul. Wały gen. Sikorskiego 8,
87-100 Toruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/070 Zabezpieczenie szkół przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi

I. Dane identyfikacyjne

<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miasta Torunia, ul. Wały gen. Sikorskiego 8, 87-100 Toruń ¹
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Michał Zaleski, Prezydent Miasta Torunia ² – od 18 listopada 2002 r.
<i>Zakres przedmiotowy kontroli</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Działania podejmowane dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach.2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2019-2020 (do czasu zakończenia kontroli ³), z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem
<i>Podstawa prawna podjęcia kontroli</i>	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
<i>Kontroler</i>	Wiesław Janowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli: nr LBY/30/2020 z 27 lutego 2020 r. i nr LBY/107/2020 z 4 czerwca 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-11, 256)</p>

¹ Dalej: „Urząd” lub „Urząd Miasta”.

² Dalej: „Prezydent” lub „Prezydent Miasta”.

³ Tj. 24 lipca 2020 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Miasta Toruń⁶, jako organ prowadzący szkoły, realizowała skutecznie działania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków nauki w tych szkołach, m.in. poprzez:

- organizowanie dla dyrektorów szkół obowiązkowych narad i szkoleń, dotyczących bezpieczeństwa w szkołach;
- wprowadzenie we wszystkich szkołach systemu ujednoczonych sygnałów alarmowych o zagrożeniu zaistniałym w budynkach szkolnych;
- zobowiązanie dyrektorów szkół do niezwłocznego powiadamiania organu prowadzącego o wystąpieniu sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów lub pracowników szkół oraz określenie sposobu tego powiadamiania;
- przeprowadzenie i zaktualizowanie we wszystkich szkołach audytu dotyczącego monitoringu wizyjnego;
- ustalenie systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach na terenie Miasta, w tym w szkołach.

Miasto nie opracowało jednolitych zasad oraz procedur dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa w prowadzonych szkołach. Szkoły sporządzały takie regulacje wewnętrzne, o różnych stopniach szczegółowości, we własnym zakresie, jednak Miasto jako organ prowadzący nie weryfikowało ich wdrożenia, co skutkowało tym, że część szkół nie wprowadziła niektórych procedur postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń.

Miasto otrzymywało protokoły z kontroli zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do szkół. Wystąpił jeden przypadek nierzetelnego analizowania przez organ prowadzący tych protokołów, nie mający jednak istotnego wpływu na realizację zadań organu.

W okresie objętym kontrolą w 93% podległych szkół przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli oraz pracowników z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego.

Miasto uczestniczyło w rządowym programie „Bezpieczna+”, zrealizowanym w dwóch prowadzonych szkołach.

Szkoły prowadzone przez Miasto współpracowały z jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa (policją, strażą pożarną, strażą miejską), pomimo że organ prowadzący nie ustalił jednolitych zasad tej współpracy. Szczególnie aktywną rolę we współpracy ze szkołami w zakresie bezpieczeństwa podejmowała jednostka organizacyjna Miasta, Straż Miejska, która m.in. realizowała programy edukacyjno-profilaktyczne w zakresie rozpoznawania zagrożeń i zapobiegania im.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Realizacja działań dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach

Opis stanu faktycznego

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Miasto”.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1.1. Zgodnie z obowiązującym w kontrolowanym okresie regulaminem Urzędu, za administrowanie zasobami oświatowymi oraz sprawowanie nadzoru nad zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w miejskich jednostkach oświatowych (w tym w szkołach), odpowiadał Wydział Edukacji Urzędu⁸. Prowadził on również ewidencję szkół i placówek niepublicznych oraz rejestr szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego. W roku szkolnym⁹ 2018/2019 Wydział sprawował nadzór merytoryczny nad 60 miejskimi szkołami¹⁰ dla dzieci i młodzieży¹¹, w tym 29 szkołami podstawowymi¹² i 31 szkołami ponadpodstawowymi¹³, a w r. szk. 2019/2020 – nad 56 szkołami¹⁴, w tym 29 szkołami podstawowymi¹⁵ i 27 szkołami ponadpodstawowymi¹⁶.

Zgodnie z wewnętrzną strukturą organizacyjną i szczegółowym zakresem działania Wydziału, za prawidłową i terminową realizację jego zadań był odpowiedzialny Dyrektor Wydziału¹⁷, będący bezpośrednim przełożonym Zastępcy Dyrektora oraz Kierownika Referatu Strategii Rozwoju Edukacji i Współpracy z Podmiotami Zewnętrznymi¹⁸. Dyrektor przy pomocy Zastępcy Dyrektora i Kierownika Referatu nadzorował pracę na stanowiskach im bezpośrednio podległych. Do zadań tych osób należała m.in. kontrola spełniania obowiązku nauki oraz sporządzanie projektu budżetu Miasta i sprawozdań z jego wykonania w zakresie zadań realizowanych i nadzorowanych przez Wydział. Do zadań realizowanych na stanowiskach podległych bezpośredniemu nadzorowi Zastępcy Dyrektora należało m.in.: koordynowanie i nadzór nad sprawami związanymi z organizacją roku szkolnego, akceptowanie arkuszy organizacyjnych, przygotowywanie i opracowywanie propozycji oceny pracy dyrektorów miejskich jednostek oświatowych (w tym szkół) oraz współdziałanie w zakresie realizacji profilaktyki uzależnień dotyczących dzieci i młodzieży. Do zadań Wydziału realizowanych w Referacie należała m.in.: współpraca z organizacjami pozarządowymi, administracją rządową oraz innymi podmiotami.

(akta kontroli str. 12-126)

Dyrektor podejmowała działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkołach.

W związku z tragicznymi wydarzeniami, które miały miejsce w maju 2019 r. w szkołach w Warszawie¹⁹ i Brześciu Kujawskim²⁰, Dyrektor przypominała²¹ dyrektorom szkół o nałożonej na nich przepisami prawa odpowiedzialności

⁸ Dalej: „Wydział” lub „Wydział Edukacji”.

⁹ Dalej: „r. szk.”.

¹⁰ Z czego 28 szkół (26 ponadpodstawowych i dwie podstawowe: specjalna i Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I Stopnia) usytuowanych było w 14 zespołach szkół.

¹¹ Ponadto, w okresie objętym kontrolą, Wydział sprawował nadzór nad czterema szkołami dla dorosłych, zgrupowanymi w dwóch centrach, tzn. Centrum Kształcenia Praktycznego (jedna szkoła) oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego (trzy szkoły).

¹² Z czego m.in. nad dwiema specjalnymi, tzn. Szkołą Podstawową (dalej: „SP”) Specjalną nr 19 i SP Specjalną w Zespole Szkół (dalej: „ZS”) nr 26 oraz nad Ogólnokształcąca Szkołą Muzyczną I Stopnia.

¹³ Z czego m.in. nad czterema gimnazjami i jedną szkołą specjalną przysposabiającą do pracy (w ZS nr 26) oraz nad Ogólnokształcąca Szkołą Muzyczną II Stopnia.

¹⁴ Z czego 20 szkół (18 ponadpodstawowych i dwie podstawowe: specjalna i Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I Stopnia) usytuowanych było w 10 zespołach szkół.

¹⁵ Z czego nad dwiema specjalnymi (tak jak w roku szkolnym 2018/2019) oraz nad Ogólnokształcąca Szkołą Muzyczną I Stopnia.

¹⁶ Z czego m.in. nad jedną szkołą specjalną przysposabiającą do pracy, tak jak w roku szkolnym 2018/2019 i nad Ogólnokształcąca Szkołą Muzyczną II Stopnia.

¹⁷ Dalej: „Dyrektor”.

¹⁸ Dalej, odpowiednio: „Referat” i „Kierownik Referatu”.

¹⁹ 10 maja 2019 r. uczeń śmiertelnie ugodził nożem kolegę na korytarzu szkoły podstawowej.

²⁰ 27 maja 2019 r. były uczeń miejscowej szkoły podstawowej postrzelił pracownicę tej szkoły, a w wyniku odpalenia przez niego materiału wybuchowego została ranna jedna z uczennic.

²¹ Pismem z 28 maja 2019 r., znak: WE.5520.1.2019.MW.

za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, nauczycielom i pracownikom niepedagogicznym w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Zobowiązała dyrektorów szkół „do przypominania wszystkim pracownikom procedur dotyczących bezpieczeństwa dzieci i bezwzględne ich przestrzegania”. Przypomniała też dyrektorom szkół o obowiązku powiadomienia bez zbędnej zwłoki Dyrektora, a podczas jego nieobecności, Zastępcy Dyrektora, o wystąpieniu „nieprzewidzianych zdarzeń” w kierowanych szkołach.

Podczas narady z dyrektorami jednostek oświatowych prowadzonych przez Miasto²², podsumowującej r. szk. 2018/2019, zorganizowanej przez Dyrektora 25 czerwca 2019 r., pracownik Wydziału Ochrony Ludności Urzędu²³ przedstawił w formie prezentacji współczesne zagrożenia, z którymi mogą zetknąć się pracownicy i uczniowie w szkołach (placówkach oświatowych) oraz omówił działania, jakie należy przeprowadzić dla poprawy bezpieczeństwa.

W okresie objętym kontrolą, w ramach działań edukacyjno-informacyjnych, Miasto zorganizowało 26 września 2019 r., dla dyrektorów jednostek oświatowych, szkolenie: „Zagrożenia dla współczesnej placówki edukacyjnej. Procedury postępowania w sytuacji zagrożenia. Tematyka – Zagrożenie kryminalne i terrorystyczne”. Wzięli w nim udział m.in. dyrektorzy 46 szkół i zespołów szkół, w tym 27 szkół podstawowych oraz 19 szkół i zespołów szkół ponadpodstawowych. Szkolenie przeprowadziła firma zewnętrzna. Koszty szkolenia wyniosły 1,5 tys. zł i zostały pokryte z budżetu Miasta.

Dyrektor 20 stycznia 2020 r. przekazała dyrektorom jednostek oświatowych zarządzenie nr 13 Prezydenta Miasta z 17 stycznia 2020 r. w sprawie sygnałów wewnętrznego alarmowania i ostrzegania o zagrożeniach w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto²⁴. Zarządzenie to wprowadzało system ujednoczonych sygnałów alarmowych o zagrożeniu zaistniałym w budynkach m.in. szkół. Wprowadzono trzy sygnały: 1) „ewakuacja” – oznaczający konieczność niezwłocznego opuszczenia budynku w wyniku zagrożenia spowodowanego pożarem, wybuchem, a także „obecnością lub uwolnieniem się innych czynników niebezpiecznych”; 2) „azyl” – wzywający do przyjęcia określonego w zarządzeniu sposobu zachowania się ludzi przebywających w budynku, w sytuacji zagrożenia ze strony człowieka wykazującego zachowanie agresywne i niebezpieczne wobec otoczenia²⁵; 3) „odwołanie” – oznaczający koniec obowiązywania obu alarmów ogłaszanych przez dwa ww. sygnały oraz powrót do przerwanych zajęć. Za wykonanie powyższego zarządzenia odpowiedzialni byli Dyrektor oraz dyrektorzy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto.

Na polecenie dyrektora WOL przeprowadzona została 20 lutego 2020 r. kontrola wykonania zarządzenia nr 13 w dwóch szkołach podstawowych i jednym zespole szkół²⁶. W wyniku kontroli w ww. placówkach stwierdzono, że informacje o zarządzeniu nr 13 przedstawiano m.in.: na radach pedagogicznych, podczas zebrań z rodzicami, na stronie internetowej szkoły.

Dyrektor WOL przekazał 29 stycznia 2020 r. m.in. Dyrektorowi, zarządzenie nr 398 Prezydenta Miasta z 31 grudnia 2019 r. w sprawie Systemu Wczesnego Ostrzegania o zagrożeniach na terenie miasta Torunia, określające strukturę organizacyjną, zadania oraz zasady ostrzegania, alarmowania i przekazywania

²² Tzn. z dyrektorami przedszkoli, szkół i zespołów szkół oraz centrami kształcenia dorosłych (dalej „jednostki oświatowe”).

²³ Dalej: „WOL”.

²⁴ Zarządzenie to weszło w życie 1 lutego 2020 r. (dalej: „zarządzenie nr 13”).

²⁵ Np. agresywny napastnik z bronią lub uzbrojony w inny przedmiot niebezpieczny.

²⁶ Tzn. w SP nr 5 i SP nr 24 oraz w Zespole Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych (dalej: „ZSMEIE”).

informacji w ramach ww. systemu. Zarządzenie to nakładało m.in. na dyrektorów działów Urzędu jako jednostki współdziałające (w tym Dyrektora), obowiązek przekazywania²⁷ do jednostki podstawowej, tj. Toruńskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, informacji o: zagrożeniach, zdarzeniach nadzwyczajnych i sytuacjach kryzysowych występujących na terenie Miasta. Zarządzenie określało też wzór meldunku dotyczącego zagrożenia wraz z katalogiem kategorii zagrożeń, wśród których wymieniono m.in. akty terroru z użyciem materiałów wybuchowych i broni palnej, materiałów chemicznych, biologicznych i radioaktywnych.

Miasto jako organ prowadzący szkoły nie przeprowadzało udokumentowanej identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa w prowadzonych szkołach, nie korzystało też z analiz i opracowań specjalistów w dziedzinie tego bezpieczeństwa.

Dyrektor wyjaśniła²⁸, że Miasto przeprowadziło w 2017 r. audyt dotyczący monitoringu wizyjnego we wszystkich jednostkach oświatowych prowadzonych przez Miasto²⁹, a z początkiem 2020 r. podjęto prace związane z jego aktualizacją. Dalej podała, że „obecnie wpływają od dyrektorów jednostek oświatowych informacje na ten temat”, a „uzyskany materiał posłuży do wypracowania modelu systemu monitoringu w tych jednostkach, ustalenia stanu faktycznego, określenia środków niezbędnych do modyfikacji systemów istniejących lub wybudowania tam, gdzie ich nie ma, opracowania harmonogramu”. Jednocześnie, według wyjaśnień Dyrektora, trwają prace związane z powołaniem zespołu ds. przygotowania i koordynacji nad realizacją zadania pn. „Budowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w miejskich placówkach oświatowych Torunia”.

(akta kontroli str. 127-167, 257-258, 267-314, 419-454)

1.2. W ramach realizacji³⁰ Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”³¹, Miasto jako organ prowadzący szkoły³², zawarło z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim³³, dwie umowy o wsparcie finansowe ze środków budżetu państwa:

- dotacji nr 7/2017 z 9 sierpnia 2017 r., przedmiotem której było udzielenie organowi prowadzącemu wsparcia finansowego w wysokości 7,6 tys. zł, w celu „kształtowania otwartości i budowania pozytywnego klimatu szkoły oraz zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia tych działań”³⁴, w ramach realizacji programu „Bezpieczna+” na łączną kwotę 9,5 tys. zł w SP nr 6; (termin realizacji – od dnia zawarcia do 31 grudnia 2017 r.);
- dotacji nr 8/2017 z 12 września 2017 r., na kwotę dotacji 9,6 tys. zł, w celu – jak w ww. umowie nr 7/2017, w ramach realizacji programu „Bezpieczna+” na łączną kwotę 12,0 tys. zł w SP nr 32; (termin realizacji – jak w ww.).

Obie umowy były następstwem uwzględnienia przez Wojewodę wniosków ww. szkół o wsparcie finansowe w ramach celu szczegółowego nr 2 programu

²⁷ Odpowiednio do właściwości rzeczowych i miejscowych jednostek współdziałających.

²⁸ Wyjaśnienia z 22 maja 2020 r.

²⁹ Audyt monitoringu wizyjnego (zewnętrzny i wewnętrzny) w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto przeprowadziła firma zewnętrzna na podstawie zawartej z Miastem umowy.

³⁰ Określonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”, Dz. U. poz. 972 ze zm. (dalej: «rozporządzenie w sprawie programu „Bezpieczna+”»).

³¹ Ustanowionego uchwałą nr 89/2015 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r., dalej: «program „Bezpieczna+”».

³² Reprezentowany przez Prezydenta Miasta.

³³ Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego (dalej: „Wojewoda”) reprezentował Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty (dalej: „Kurator Oświaty”).

³⁴ Tzn. zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie programu „Bezpieczna+”.

„Bezpieczna+”³⁵. W sprawozdaniach z wykorzystania tego wsparcia, obie szkoły podały, że wszystkie założone cele programu zostały zrealizowane.

Poza ww. dwiema szkołami, wnioski o wsparcie w ramach programu „Bezpieczna+” zaakceptowane przez Miasto jako organ prowadzący, złożyły jeszcze: SP nr 9 i SP nr 23. Oba te wnioski nie zostały uwzględnione przez Wojewodę, gdyż zawierały błędy formalne.

(akta kontroli str. 170-255, 262-266)

1.3. Poszczególne szkoły prowadzone przez Miasto opracowywały i wdrażały procedury postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o zróżnicowanych zakresach i stopniach szczegółowości³⁶, m.in. na podstawie materiałów edukacyjno-informacyjnych pt. „Bezpieczna szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów”³⁷, przygotowanych i przekazanych szkołom przez Ministra Edukacji Narodowej³⁸ w 2017 r. i zaktualizowanych w 2019 r. Miasto jako organ prowadzący nie uczestniczyło bezpośrednio w przygotowaniu przez szkoły procedur postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz nie weryfikowało ich wdrożenia.

W okresie objętym kontrolą, większość procedur w zakresie bezpieczeństwa, została wdrożona przez wszystkie szkoły prowadzone przez Miasto, tzn. 60 szkół w r. szk. 2018/2019, w tym 29 szkół podstawowych i 31 szkół ponadpodstawowych, a w r. szk. 2019/2020 – 56 szkół, w tym 29 podstawowych i 27 ponadpodstawowych, przy czym część szkół nie posiadała niektórych procedur.

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej 10 szkół i zespołów szkół (pięciu szkół podstawowych, dwóch liceów ogólnokształcących i trzech zespołów szkół zawodowych grupujących sześć szkół) stwierdzono, że procedury postępowania na wypadek fizycznych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych zostały wdrożone zarządzeniami dyrektora szkoły, bądź uchwałami jej rady pedagogicznej, w okresie od 8 listopada 2012 r.³⁹ do 8 czerwca 2020 r.⁴⁰ i obejmowały m.in. takie sytuacje, jak:

- wystąpienie agresywnych zachowań w szkole – w przypadku dziewięciu szkół i zespołów szkół (procedury w tym zakresie nie stwierdzono w ZS Samochodowych);
- ewakuacja w trakcie zajęć szkolnych (zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu) – we wszystkich 10 przypadkach;
- wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły – w ośmiu przypadkach (procedury w tym zakresie nie stwierdzono w Liceum Ogólnokształcącym⁴¹ nr III i w ZS Samochodowych);
- podłożenie ładunku wybuchowego – w dziewięciu przypadkach (procedury w tym zakresie nie stwierdzono w SP nr 6);
- skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – w sześciu przypadkach (procedury w tym zakresie nie stwierdzono w SP nr 6 i SP nr 16, w LO nr III i w ZS Samochodowych).

³⁵ Który, w ogólnym zakresie, obejmował: *Kształtowanie otwartości i budowanie pozytywnego klimatu szkoły poprzez działania ułatwiające współdziałanie z podmiotami, o których mowa w art. 2a ust. 1 i art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (...)*.

³⁶ Tzn. część szkół nie posiadała niektórych procedur, o czym w dalszej treści wystąpienia pokontrolnego.

³⁷ Dalej: „Bezpieczna szkoła”, <https://bezpiecznaszkola.men.gov.pl/bezpieczna-szkola-zagrozenia-i-zalecane-dzialania-profilaktyczne-w-zakresie-bezpieczenstwa-fizycznego-i-cyfrowego-uczniow> (dostęp: 17 czerwca 2020 r.).

³⁸ Dalej: „MEN”.

³⁹ SP nr 1.

⁴⁰ SP nr 6.

⁴¹ Dalej: „LO”.

Dyrektor wyjaśniła, że do dyrektorów szkół, które nie posiadały procedur w ww. szczegółowych zakresach, zostanie wysłane pismo zobowiązujące do ich opracowania i wdrożenia, a wykonanie tego zadania zostanie poddane kontroli przez Wydział w r. szk. 2020/2021. Podała również, że podczas narady plenarnej z dyrektorami jednostek oświatowych prowadzonych przez Miasto, która zaplanowana jest na 28 sierpnia 2020 r., dyrektorzy zostaną zobowiązani do sprawdzenia, czy posiadają wszystkie wymagane procedury postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek braków, zostaną zobowiązani do opracowania i wdrożenia brakujących procedur.

(akta kontroli str. 259-261, 455-1306)

1.4. Miasto w 2017 r. złożyło do Wojewody wnioski o dofinansowanie w kwocie 25 tys. zł w ramach „Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań *Razem bezpieczniej* im. Władysława Stasiaka na lata 2016 i 2017” w obszarze działania „Wspieranie działań na rzecz bezpieczeństwa społeczności lokalnych. Przeciwdziałanie zjawiskom patologii oraz ochrona dzieci i młodzieży”, na projekt pt. „Ja i Ty – My – zdrowi i bezpieczni w Toruniu”. Projekt ten nie otrzymał dofinansowania.

Dyrektor wyjaśniła, że biorąc pod uwagę fakt niezyskania dofinansowania w ramach powyższego programu (w Województwie Kujawsko-Pomorskim dofinansowanie takie otrzymały tylko cztery projekty), Miasto realizowało inne projekty w zakresie „bezpieczeństwa i profilaktyki”, takie m.in. jak: „Bezpieczny rok szkolny z profilaktyką rówieśniczą” – na początku r. szk. 2016/2017, czy „Żyjmy z pasją” – w r. szk. 2017/2018.

(akta kontroli str. 165, 168-169, 315-324)

1.5. W okresie objętym kontrolą w szkołach prowadzonych przez Miasto wystąpiły zdarzenia stanowiące zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na bezpieczeństwo. I tak np.:

- bójka, bicie, kopanie, szarpanie – wystąpiły 369 razy w r. szk. 2018/2019 i 314 razy w r. szk. 2019/2020, przy czym największe liczby tych zdarzeń wystąpiły w SP nr 24 – 52 razy w r. szk. 2018/2019 i 73 razy w r. szk. 2019/2020; w SP nr 4 – odpowiednio 45 i 52 razy; w SP nr 35 – 59 i 29 razy; w SP nr 31 – 32 i 17 razy;
- posiadanie przez ucznia ostrego narzędzia (noża, scyzoryka, maczety itp.) – wystąpiło 13 razy w r. szk. 2018/2019 i 11 razy w r. szk. 2019/2020, przy czym czterokrotnie w każdym z tych lat szkolnych wystąpiło w SP nr 24, dwukrotnie w r. szk. 2018/2019 w SP nr 17 oraz pojedyncze przypadki w siedmiu szkołach w r. szk. 2018/2019 i w dziewięciu szkołach w r. szk. 2019/2020;
- wtargnięcie napastnika do szkoły – jeden przypadek w r. szk. 2019/2020 w ZS Technicznych (Technikum nr 4);
- podłożenie ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku – dwa przypadki w r. szk. 2018/2019 w ZS Przemysłu Spożywczego i LO nr VIII, w czasie egzaminu maturalnego (informacje o tych zagrożeniach przesłano drogą e-mail);
- skażenie chemiczne lub biologiczne – jeden przypadek w r. szk. 2019/2020, w ZS Ekonomicznych (Szkoła Branżowa nr 1);
- inne zagrożenia zewnętrzne (np. wtargnięcie do szkoły osoby niezrównoważonej psychicznie, przesyłanie wiadomości z groźbami i obelgami pod adresem szkoły – telefonicznie, e-mail i pocztą tradycyjną, wyzwiska w stosunku do uczniów w drodze do szkoły) – 40 przypadków

w r. szk. 2018/2019 i 5 przypadków w r. szk. 2019/2020, przy czym najwięcej w SP nr 10 – 26 przypadków w r. szk. 2018/2019 oraz w SP nr 31 – 3 przypadki w r. szk. 2018/2019 i 5 przypadków w r. szk. 2019/2020.

Dyrektor wyjaśniła, że w przypadku wystąpienia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych w szkołach prowadzonych przez Miasto:

- podejmowane są działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w jednostkach oświatowych polegające m.in. na organizowaniu przez Miasto jako organ prowadzący szkoleń i narad dla dyrektorów tych jednostek, na których to spotkaniach omawiane są tematy dotyczące bezpieczeństwa;
- dla uczniów, rodziców i nauczycieli, działania profilaktyczne i interwencje w przypadkach tego wymagających, prowadzi Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Toruniu, m.in. poprzez pełnienie dyżurów w 4 punktach konsultacyjnych poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, przez 4 dni w tygodniu na terenie całego Miasta (zapewniony jest w ten sposób swobodny dostęp do specjalistów).

(akta kontroli str. 374-415)

1.6. Dyrektorzy szkół prowadzonych przez Miasto, stosownie do § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴², przesyłali do Wydziału Edukacji kopie protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły⁴³.

Analiza kopii protokołów zapewnienia bezpieczeństwa z 10 szkół i zespołów szkół⁴⁴ z lat 2018-2020 i związanej z tym dokumentacji, będącej w posiadaniu Wydziału Edukacji, wykazała, że:

- wszystkie protokoły były podpisane przez osoby biorące udział w kontroli;
- przedmiotem wszystkich kontroli było zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki;
- w dziewięciu szkołach i zespołach szkół nie stwierdzono nieprawidłowości, przy czym: - w SP nr 19, w protokołach z 7 września 2018 r. i 4 września 2019 r., przedstawiono m.in. zalecenie wymiany nawierzchni boiska do gry w piłkę nożną (problem wielokrotnie zgłaszany w pismach do Wydziału Edukacji UM Torunia)”; - w ZSMEiE, w protokołach z 6 września 2018 r. i 30 sierpnia 2019 r., podpisanych m.in. przez dyrektor ZSMEiE, podano, że tereny tego zespołu szkół są ogrodzone, podczas gdy w piśmie do dyrektora Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu⁴⁵ z 17 grudnia 2018 r., przesłanym do wiadomości Wydziału Edukacji, dyrektor ZSMEiE stwierdziła, że teren wokół ZSMEiE jest tylko częściowo ogrodzony i potrzebne są środki na sfinansowanie ok. 940 metrów bieżących ogrodzenia; ponadto, pismem z 12 marca 2020 r., skierowanym do dyrektora WliR, przesłanym do wiadomości Wydziału Edukacji, dyrektor ZSMEiE, zwróciła się ponownie o pomoc w sfinansowaniu ogrodzenia terenu wokół ZSMEiE, w czym uzyskała poparcie Dyrektor⁴⁶;

⁴² Dz. U. z 2020 r., poz. 1166, dalej: „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach”.

⁴³ Dalej: „protokoły zapewnienia bezpieczeństwa” lub „protokoły”.

⁴⁴ Tzn. pięciu szkół podstawowych, dwóch liceów ogólnokształcących i trzech zespołów szkół zawodowych grupujących sześć szkół.

⁴⁵ Dalej: „WliR”.

⁴⁶ Pismo Dyrektor z 13 marca 2020 r. (znak: WE.030.7.2020.PKs) do dyrektora WliR, „o zabezpieczenie środków w budżecie na ww. inwestycję”.

- w ZS Przemysłu Spożywczego i VIII LO⁴⁷ stwierdzono nieprawidłowości stanowiące: - zagrożenie wypadkowe, w związku z czym, w protokołach z 23 lutego 2018 r., 25 stycznia 2019 r. i 30 sierpnia 2019 r., zalecano wymianę płyt chodnikowych pomiędzy budynkiem głównym szkoły i internatem;
- zagrożenie w komunikacji pieszej, w związku z czym, w protokołach z 30 sierpnia 2018 r. i 30 sierpnia 2019 r., zalecano usunięcie nierówności na miejscach postojowych przed budynkiem głównym szkoły;
- nie stwierdzono dokumentacji świadczącej o dyscyplinowaniu przez Miasto, jako organ prowadzący, dyrektorów szkół i zespołów szkół, w szczególności tych, w których odnotowano ww. nieprawidłowości.

Dyrektor wyjaśniła⁴⁸, że:

- w ostatnich latach SP nr 19 nie wnioskowała o wymianę nawierzchni boiska do gry w piłkę i oprócz zapisu w protokole z przeglądu obiektu szkoły, nie było wniosku dyrektora szkoły w tej sprawie;
- teren ZSMEiE nie jest ogrodzony ze wszystkich stron; pełne ogrodzenie szkoły znajduje się od ul. św. Józefa, na której odbywa się ruch samochodowy⁴⁹; Wydział, w sytuacji skierowania przez dyrektora ZSMEiE wniosku do WliR o sfinansowanie ogrodzenia wokół całego terenu ZSMEiE, wystosował 13 marca 2020 r. pismo do dyrektora WliR, z prośbą o zabezpieczenie środków w budżecie na tę inwestycję; wszystkie zalecenia z protokołów zapewnienia bezpieczeństwa w ZSPS zostały wykonane, m.in. w kwietniu 2020 r. wymieniono płyty chodnikowe pomiędzy budynkiem głównym szkoły i internatem, a jesienią 2019 r. usunięto nierówności terenu na miejscach postojowych przed budynkiem głównym szkoły.

(akta kontroli str. 1307-1543)

1.7. Miasto, poza szkoleniami dyrektorów placówek oświatowych, o których była mowa w pkt. 1.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, nie organizowało szkoleń dla prowadzonych szkół, w zakresie identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Organizatorami takich szkoleń byli dyrektorzy szkół. W r. szk. 2018/2019 szkolenia te odbyły się w 43 szkołach, w tym 23 podstawowych i 20 ponadpodstawowych, a w r. szk. 2019/2020 – w 52 szkołach, w tym 27 podstawowych i 25 ponadpodstawowych. Poza trzema szkołami i zespołami szkół (SP nr 8, LO nr 6 i ZS Samochodowych – łącznie cztery szkoły), szkolenia w ww. okresie odbyły się we wszystkich szkołach prowadzonych przez Miasto (tzn. objęły 93% prowadzonych szkół).

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej 10 szkół i zespołów szkół⁵⁰ stwierdzono, że:

- szkolenia przeprowadzono w ośmiu z 10 badanych szkół; szkoleń nie przeprowadzono w LO nr 6 i ZS Samochodowych, przy czym w tym zespole szkół przeprowadzono w r. szk. 2019/2020 audyt bezpieczeństwa placówki;
- przeprowadzono łącznie 34 szkolenia, w tym 16 w r. szk. 2018/2019 i 18⁵¹ w r. szk. 2019/2020;

⁴⁷ Dalej: „ZSPS”.

⁴⁸ Wyjaśnienia z 21 lipca 2020 r.

⁴⁹ Natomiast od strony granicy szkoły z działkami sąsiadującymi, o numerach ewidencyjnych: 71, 83, 93/1 i 94, teren nie jest zagospodarowany („na granicach tych działek znajdują się nieużytki oraz dzierżawione przez szkołę garaże”).

⁵⁰ Tzn. pięciu szkół podstawowych, dwóch liceów ogólnokształcących i trzech zespołów szkół zawodowych grupujących sześć szkół.

⁵¹ oraz jeden audyt bezpieczeństwa jednostki (ZS Samochodowych).

- przeszkolono łącznie 1 690 pracowników szkół (785 w r. szk. 2018/2019 i 905⁵² w r. szk. 2019/2020), w tym 220 pracowników administracji i obsługi (63 w r. szk. 2018/2019 i 157⁵³ w r. szk. 2019/2020);
- tematyka szkoleń dotyczyła m.in. takich zagadnień, jak: procedury reagowania w przypadku wystąpienia zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń fizycznych oraz zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego, na podstawie dokumentu „Bezpieczna szkoła”; zasady bezpieczeństwa obowiązujące w szkole oraz konieczność ewakuacji w sytuacji zagrożenia; sygnały wewnętrznego alarmowania o zagrożeniach w szkołach; zagrożenie atakiem terrorystycznym; profilaktyka zintegrowana: cyberprzemoc, demoralizacja, alkoholizm, narkomania, zagrożenia fizyczne;
- szkolenia były prowadzone m.in. przez: firmy zewnętrzne, Policję, Straż Miejską, Straż Pożarną, Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu, pracowników szkół, w tym dyrektorów i pedagogów szkolnych.

Dyrektor wyjaśniła, że:

- Miasto, poza szkoleniami w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, które organizowało zbiorowo dla wszystkich dyrektorów szkół, przekazywało (i przekazuje) środki finansowe z przeznaczeniem na doskonalenie nauczycieli, a tematyka (w tym dotycząca zapewnienia bezpieczeństwa), formy oraz częstotliwość szkoleń, ustalone są przez dyrektora w porozumieniu z nauczycielami zatrudnionymi w szkole i wynikają z potrzeb nauczycieli oraz wniosków dyrektora związanych z nadzorem pedagogicznym;
- w szkołach SP nr 8, LO nr 6 i ZS Samochodowych szkolenia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, w tym identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, odbywały się przed r. szk. 2018/2019, np. w r. szk. 2015/2016 i 2017/2018; ponadto w ZS Samochodowych szkolenie w zakresie zagrożeń zewnętrznych oraz zagrożenia szkoły atakiem terrorystycznym było zaplanowane na marzec 2020 r. i nie odbyło się z powodu pandemii (zostanie ono zrealizowane we wrześniu 2020 r.).

(akta kontroli str. 1544-1947)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Miasto jako organ prowadzący nie weryfikowało wdrożenia przez szkoły procedur postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Szkoły prowadzone przez Miasto opracowywały we własnym zakresie i wdrażały procedury postępowania na wypadek tych zagrożeń m.in. na podstawie materiałów edukacyjno-informacyjnych pt. „Bezpieczna szkoła”, przygotowanych i przekazanych szkołom przez MEN. O braku weryfikacji przez Miasto wdrożenia ww. procedur świadczył fakt, że w części szkół, do dnia zakończenia kontroli⁵⁴, nie wdrożono procedur postępowania na wypadek wystąpienia niektórych zagrożeń, np.:

- w ZS Samochodowych, na wypadek: skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły, wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły oraz w przypadku wystąpienie agresywnych zachowań w szkole;
- w LO nr III, na wypadek: skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły oraz wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły;
- w SP nr 6 i SP nr 16, na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły;

⁵² z czego siedmiu w ramach audytu bezpieczeństwa jednostki (ZS Samochodowych).

⁵³ z czego czterech w ramach audytu bezpieczeństwa jednostki (ZS Samochodowych).

⁵⁴ Tj. 24 lipca 2020 r.

- w SP nr 19 i ZSMEiE, na wypadek popełnienie przez ucznia czynu karalnego;
- w SP nr 1 i LO nr VI, w przypadku wypadku ucznia w szkole.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵⁵, organ prowadzący szkołę odpowiada za jej działalność, a do zadań tego organu należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki. Ponadto, zgodnie z art. 57 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy, organ prowadzący szkołę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie m.in. spraw administracyjnych; nadzorowi temu podlega w szczególności przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów szkoły.

Dyrektor wyjaśniła, że:

- stosownie do art. 10 ust. 1 i art. 68 Prawa oświatowego, organ prowadzący szkołę wykonuje swoje niektóre uprawnienia poprzez dyrektora szkoły, m.in. zapewniając środki finansowe, wsparcie prawne i merytoryczne, organizację szkoleń i narad;
- zróżnicowanie opracowanych i wdrożonych w szkołach procedur postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, spowodowane zostało m.in. „specyfiką, wynikającą z typu i rodzaju szkoły, różnymi potrzebami szkół, indywidualnym podejściem do opracowanych dokumentów (procedur)”, np. niektóre szkoły opracowały jeden obszerny dokument, zawierający szereg procedur, w innych szkołach opracowano kilka oddzielnych dokumentów zawierających różne procedury;
- organ prowadzący dokonuje weryfikacji regulaminów oraz procedur wdrożonych w szkołach m.in. podczas kontroli doraźnych, kontroli związanych z oceną pracy dyrektorów szkół;
- organ prowadzący wspomaga dyrektorów w wykonywaniu ich zadań na ich wniosek, również w opracowaniu procedur bezpieczeństwa (dyrektorzy w tym wypadku mogli korzystać z wiedzy i doświadczenia pracowników Urzędu, m.in. Wydziału Edukacji, Wydziału Kontroli⁵⁶, WOL oraz Straży Miejskiej);
- w celu ułatwienia dyrektorom wykonywania zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkołach, Miasto organizuje dla nich narady i szkolenia, podczas których „omawiana jest tematyka związana z bezpieczeństwem”.

Jako przykład takich narad i szkoleń, Dyrektor podała narady i szkolenia, o których była mowa w pkt. 1.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w powyższych wyjaśnieniach nie odniesiono się do przyczyn nieweryfikowania przez Miasto wdrożenia, w prowadzonych szkołach, procedur postępowania na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.

(akta kontroli str. 259-261, 455-1306, 1948-1991)

2. Wydział Edukacji, nie zweryfikował protokołu zapewnienia bezpieczeństwa z 6 września 2018 r.⁵⁷, z przeglądu obiektów należących do ZSMEiE pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów przez uczniów w roku szkolnym 2018/2019. Kopia tego protokołu, na podstawie § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, została 1 października 2018 r. przekazana do Wydziału przez panią dyrektor ZSMEiE i zawierała m.in. informację o tym, że teren ZSMEiE jest ogrodzony. Do wiadomości Wydziału, 20 grudnia 2018 r. zostało przesłane pismo dyrektor ZSMEiE, skierowane

⁵⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, dalej: „Prawo oświatowe”.

⁵⁶ Tzn. z pomocy pracownika ds. nadzoru, doradztwa i kontroli w zakresie bhp jednostek organizacyjnych Miasta i Urzędu.

⁵⁷ Znak: ZSMEiE-130.3.2018.

17 grudnia 2018 r.⁵⁸ do dyrektora WliR z prośbą o pomoc w sfinansowaniu ogrodzenia wokół ZSMEiE. Pismo to zawierało m.in. informację o tym, że teren wokół ZSMEiE jest tylko częściowo ogrodzony⁵⁹, co było sprzeczne z danymi na temat ogrodzenia terenu ZSMEiE podanymi w protokole z 6 września 2018 r. Wydział Edukacji nie podjął działań w celu wyjaśnienia tej sprzeczności, a następnie – stosownych działań wobec dyrektora ZSMEiE, mających na celu podawanie w protokołach danych zgodnych ze stanem rzeczywistym. Dyrektor ZSMEiE przekazała Wydziałowi 4 września 2019 r. kopię protokołu zapewnienia bezpieczeństwa z 30 sierpnia 2019 r., w którym ponownie podała niezgodną z prawdą informację o tym, że teren ZSMEiE jest ogrodzony. Wydział Edukacji nie zweryfikował również tego protokołu, także po otrzymaniu do wiadomości, 13 marca 2020 r., pisma dyrektora ZSMEiE, z 12 marca 2020 r.⁶⁰, skierowanego do dyrektora WliR w związku z trwającą kontrolą Najwyższej Izby Kontroli i zawierającego ponowną prośbę o pomoc w sfinansowaniu ogrodzenia terenu wokół ZSMEiE⁶¹.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, powyższe działania, wykonywane w ramach nadzoru, o którym stanowi art. 57 Prawa oświatowego, były prowadzone przez Wydział Edukacji w sposób nierzetelny. Osobą odpowiedzialną za ich zaistnienie była Dyrektor Wydziału Edukacji, która zgodnie z wewnętrzną strukturą organizacyjną i szczegółowym zakresem działania Wydziału, odpowiadała za prawidłową i terminową realizację jego zadań.

Dyrektor wyjaśniła, że „sprawa płotu” w ZSMEiE była przedmiotem rozmowy dyrektora Wydziału Edukacji z dyrektorem ZSMEiE na terenie szkoły w r. szk. 2019/2020, oraz że następnym działaniem, połączonym również z trwającą kontrolą NIK, było pismo dyrektora ZSMEiE z 12 marca 2020 r. Wydział Edukacji wystosował pismo do WliR dnia 13 marca 2020 r. z prośbą o zabezpieczenie środków w budżecie na tę inwestycję; obecnie „sprawa płotu” jest monitorowana.

(akta kontroli str. 1369-1371, 1461-1465, 1537-1538, 1940)

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto, jako organ prowadzący szkoły, nie przeprowadzało udokumentowanej identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa w prowadzonych szkołach, nie korzystało też z analiz i opracowań specjalistów w dziedzinie tego bezpieczeństwa. Realizowało jednak działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Zobowiązało dyrektorów szkół do powiadamiania, bez zbędnej zwłoki, organu prowadzącego o wystąpieniu sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów lub pracowników szkół, określając jednocześnie sposób tego powiadamiania. Organizowało dla dyrektorów szkół obowiązkowe narady i szkolenia dotyczące bezpieczeństwa w szkołach oraz zobowiązało dyrektorów szkół do przypominania wszystkim pracownikom procedur dotyczących bezpieczeństwa dzieci i bezwzględnego ich przestrzegania. Wprowadziło we wszystkich szkołach, system ujednoczonych sygnałów alarmowych o zagrożeniu zaistniałym w budynkach szkół oraz przeprowadziło kontrolę wykonania tego zarządzenia w trzech szkołach. Ustaliło system wczesnego ostrzegania o zagrożeniach na terenie Miasta, w tym w szkołach, określając strukturę organizacyjną, zadania oraz zasady ostrzegania, alarmowania i przekazywania informacji w ramach tego systemu. Przeprowadziło

⁵⁸ Znak: ZSMEiE-2150.12.2018.

⁵⁹ W przytaczanym piśmie dyrektor ZSMEiE podawała m.in. też, że: „Z uwagi na położenie placówki blisko ruchliwej ulicy i poprawienia bezpieczeństwa naszych wychowanków, niezbędne jest ogrodzenie całego terenu oraz postawienie bramy wjazdowej z możliwością zamknięcia wjazdu na teren ZSMEiE”. Określała też łączną długość ogrodzenia przewidzianego do budowy, jako wynoszącą ok. 940 metrów bieżących.

⁶⁰ Znak: ZSMEiE-2150.4.2020.

⁶¹ Prośbę tę poparła Dyrektor, pismem z 13 marca 2020 r. (znak: WE.030.7.2020.PKs), skierowanym do dyrektora WliR, „o zabezpieczenie środków w budżecie na ww. inwestycję”.

i zaktualizowało audyt dotyczący monitoringu wizyjnego we wszystkich jednostkach oświatowych prowadzonych przez Miasto.

Podległe szkoły we własnym zakresie opracowały zasady oraz procedury zapewnienia bezpieczeństwa w swoich obiektach, jednak Miasto, jako organ prowadzący, nie weryfikowało wdrożenia tych procedur, co skutkowało tym, że część szkół nie wprowadziła niektórych procedur postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń.

Miasto otrzymywało protokoły z kontroli zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do szkół. Wystąpił jednak przypadek nierzetelnego analizowania przez organ prowadzący tych protokołów, skutkujący (wobec niepodjęcia przez Miasto działań) – podawaniem w protokole kolejny raz danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym.

W okresie objętym kontrolą w 93% podległych szkół przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli oraz pracowników z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego.

Miasto uczestniczyło w rządowym programie „Bezpieczna+”, zrealizowanym w dwóch prowadzonych szkołach.

OBSZAR 2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa

Opis stanu faktycznego

2.1. Miasto jako organ prowadzący nie ustaliło jednolitych zasad współpracy prowadzonych szkół z jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa. Współpraca taka, w zakresie bezpieczeństwa w szkołach, prowadzona była, w okresie objętym kontrolą, z inicjatywy dyrektorów poszczególnych szkół i zespołów szkół. Przedstawiciele Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej prowadzili w szkołach szkolenia w zakresie identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych⁶² (co opisano w pkt. 1.7 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

W okresie objętym kontrolą Straż Miejska zrealizowała ponad 30 programów edukacyjno-profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa (np. „Bezpieczeństwo a materiały pirotechniczne”, „Uwaga obcy”), a także mających na celu ograniczenie przestępczości wśród dzieci i młodzieży (np. „Agresja i przemoc w szkole”, „Jak powstrzymać szkolnego dręczyciela”). Ponadto, w ramach trzech spotkań Straży Miejskiej z nauczycielami w 2019 r., zrealizowano trzy programy multimedialne, m.in. z procedur postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją oraz mediacji w szkole. Straż Miejska przeprowadziła także szkolenia dla rodziców m.in. z profilaktyki uzależnień wśród dzieci oraz bezpieczeństwa w Internecie (dwa szkolenia z dwóch bloków tematycznych w 2019 r.).

(akta kontroli str. 326, 328-373)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Szkoły prowadzone przez Miasto współpracowały z jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa (policją, strażą pożarną, strażą miejską), pomimo że Miasto jako organ prowadzący nie ustaliło jednolitych zasad tej współpracy. Szczególnie aktywną rolę we współpracy ze szkołami w zakresie bezpieczeństwa podejmowała jednostka organizacyjna Miasta, Straż Miejska, która m.in. realizowała programy edukacyjno-profilaktyczne w zakresie rozpoznawania zagrożeń i zapobiegania im.

⁶² Np. w SP nr 1, SP nr 6, SP nr 19, ZSMEIE.

IV. Wnioski

W zawiązku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski*
1. Nadzór nad postępowaniami na wypadek zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.
 2. Weryfikowanie protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do szkół.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

*Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, sierpnia 2020 r.

Kontroler:
Wiesław Janowski
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Tomasz Sobecki

.....
podpis

.....
podpis